

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเพื่อศึกษานโยบายการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาของรัฐบาล
ความเป็นพหุวัฒนธรรม: กรณีของนักเรียนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็น
โครงการวิจัยเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐบาลสำหรับผู้เรียน
หลากหลายวัฒนธรรม งานวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษาของนักเรียนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ: 1) เพื่อศึกษาถึงนโยบายและการปฏิบัติของสถานศึกษา
ในการให้การศึกษแก่ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2) เพื่อวิเคราะห์นโยบายและการ
ปฏิบัติของสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดของพหุวัฒนธรรมศึกษา 3) เพื่อศึกษาถึงผลของนโยบาย
และการปฏิบัติดังกล่าวของสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

โครงการวิจัยนี้ใช้จังหวัดปัตตานีเป็นตัวแทนของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ใช้กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียน
รอปิ๊ง โรงเรียนธรรมวิทย และ โรงเรียนอานวยวิทย (ชื่อสมมติ) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 โรงเรียนที่เลือก
มามีความแตกต่างกันในด้านของจำนวนนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามและสังกัด
ของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยให้การสัมภาษณ์ การสังเกต และ การศึกษา
เอกสารเป็นวิธีในการเก็บข้อมูล ระยะเวลาดำเนินการวิจัยทั้งหมด 1 ปี (ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.
2552 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553) ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 โรงเรียนมี
นโยบายและการปฏิบัติในเรื่องทั่วไป เช่น นโยบายเกี่ยวกับการแต่งกาย การรับประทานอาหาร
สถานที่ การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่คำนึงถึงวัฒนธรรมของผู้เรียน โรงเรียนอนุญาตให้นักเรียนแต่งกาย
ตามวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมหน้าเสาธงตามศาสนาของนักเรียน มีการจัดสถานที่และจัดอาหาร
ตามศาสนาของนักเรียน อย่างไรก็ตามการอนุญาตให้นักเรียนปฏิบัติตามวัฒนธรรมของตนเอง
ถึงแม้จะทำให้ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชนพอใจแต่ก็เกิดผลกระทบคือเกิดการแตกแยกของ
นักเรียน สำหรับนโยบายและการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 3 โรงเรียนยังไม่มี
นำเสนอมุมมองที่หลากหลาย ทั้ง 3 โรงเรียนสอนตามหลักสูตร โดยไม่มีการฝึกให้นักเรียนตั้งคำถาม
กับมุมมองที่นำเสนอในเนื้อหาของหลักสูตร นอกจากนี้โรงเรียนยังไม่มีวิธีการสอนให้
เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ถึงแม้ทุกโรงเรียนจะมีการจัดรายวิชาที่สอนให้เหมาะ
กับวัฒนธรรมของนักเรียน เช่น การจัดให้มีการสอนวิชาอิสลามศึกษา และ พุทธศาสนา แต่นักเรียน
ไม่มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในโรงเรียนรอปิ๊งที่นักเรียนนับถือศาสนาอิสลามล้วน โรงเรียน
ไม่สามารถสอนวัฒนธรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้อย่างละเอียด ทำให้นักเรียนมีโอกาสน้อย
ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง

ABSTRACT

This research aimed at examining the policy and practices of public primary schools in educating culturally diverse students. This research project focused on the case of Muslim students in the southernmost provinces of Thailand. The objectives of the research project were: 1) To examine the policies and practices of schools in educating culturally diverse students; 2) To analyze the policies and practices of schools in educating culturally diverse learners from the multicultural education perspective; and 3) To study how the policies and practices of schools impact culturally diverse students.

This research project chose Pattani province as a site of study and as the representative of the southernmost provinces. The researcher purposively sampled three public primary schools in Pattani province as sample sites. The three schools are Ropi-in School, Thammawit School and Amnuaywit School (all are pseudonyms). The three schools differed in the numbers of Buddhist students and Muslim students as well as their jurisdiction. Ropi-in and Amnuaywit were under the governance of Ministry of Education while Thammawit was under the Ministry of Internal Affairs. The researcher used qualitative approach in this research project. Interviews, observations, and the examination of documents were techniques used for gathering data. The duration of the research was one year, starting from February 2009 to February 2010. The results of the research are as follows. The three schools took into their concerns the cultures of students in formulating and exercising the general policies of the schools which included lunch, uniforms, facilities, activities. Although the current schools' policy and practices satisfied students, parents and people in the community, they created the sense of separateness and damaged the sense of unity among students in schools. For the policies and practices concerning curriculum and instruction, all the three schools did not introduce different perspectives. The three schools strictly followed the national curriculum without teaching students to critically analyze the contents taught. None of the three schools used culturally relevant pedagogical approaches. Although the three schools provided courses that match with students' cultures such as Islamic study and Buddhist courses, the students enrolled in the two courses did not have a chance for cross-cultural learning. In Ropi-in School where all students were Muslims, the school could not go into detail the contents other than those directly related to students. Thus, students had a very few chances to learn about other cultures.